

Nr 582

Av herr **Johansson, Tage. m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 36, angående ökat stöd till föreläsnings- och studiecirkelverksamhet m. m.*

(Lika lydande med motion nr 714 i Andra kammaren)

I Kungl. Maj:ts proposition nr 36 har chefen för ecklesiastikdepartementet framlagt förslag om ökat statligt stöd till föreläsnings- och kursverksamhet m. m. Enligt förslaget skall *bidrag till studiecirkelverksamhet* för budgetåret 1963/64 utgå med 50 % av kostnader för cirkelledararvode och studiemateriel. Bidraget föreslås maximerat till 15 kr. per studietimme, varav bidrag till cirkelledararvode skall kunna utgå med högst 11 kr. per studietimme. Denna justering av nu gällande bidragsvillkor är emellertid enligt propositionen endast ett första led i en mera långtgående uppräknig av det statliga stödet till studiecirkelverksamhet. Målsättningen för den fortsatta upprustningen bör enligt regeringsförslaget vara att stegvis under de närmaste åren uppnå ett bidrag om 75 % av bidragsgrundande kostnader.

I sin motivering till de föreslagna ändringarna i bidragsgivningen har ecklesiastikministern anført en rad tungt vägande skäl. Han framhåller sålunda bl. a. att studiecirkeln sedan lång tid tillbaka måste betraktas som folkbildningsarbetets viktigaste arbetsform; att den visat sig vara mer omtyckt och lämplig för vuxnas studiearbete än någon annan av folkbildningsorganisationernas verksamhetsgrenar och att den också i betydande omfattning förmått samla ungdomen till frivilliga studier. Genom ett omfattande siffermaterial har ecklesiastikministern vidare påvisat att studiecirkelverksamheten f. n. är i stort behov av kraftigt ökade ekonomiska resurser.

Vi delar helt ecklesiastikministerns uppfattning i detta avseende. Studiecirkelverksamheten har med åren kommit att spela en alltmer betydelsefull roll i svenskt samhällsliv. Hundratusentals människor söker sig varje år till studiecirkel i vitt skilda ämnen för att därigenom skaffa sig ökade kunskaper och färdigheter, bättre kunna orientera sig i vårt alltmer komplicerade samhälle och få meningsfull kontakt med konst och kultur. Tyvärr har de ekonomiska villkoren för studiecirkelverksamheten bl. a. på grund av väsentligt ökade kostnader för ledararvoden försämrats avsevärt under senare år, vilket medfört allt större svårigheter för folkbildningsorganisationerna att tillgodose cirkeldeltagarnas rättmätiga

krav på kvalitet i verksamheten. Vi delar därför helt ecklesiastikministerns uppfattning att statens stöd till studiecirkelverksamheten bör bli föremål för en ordentlig upprustning.

Det av ecklesiastikministern förordade nya bidragssystemet innebär, att studiecirkelverksamheten i städer och större tätorter, där kostnaderna för verksamheten är förhållandevis höga, redan under nästkommande budgetår erhåller en välbehövlig ekonomisk förstärkning. För verksamheten i glesbygd och på mindre tätorter däremot innebär förslaget på det hela taget inte någon förändring förrän bidragsprocenten höjs från 50 till 75. I vissa fall kan verksamheten här tvärtom få vidkännas försämrade ekonomiska villkor, genom att begreppet ungdomscirklar försvinner och denna verksamhet endast kan påräkna bidrag med 50 % av bidragsgrundande kostnader mot f. n. 75 %. För att ge denna del av verksamheten den stimulans som en klar och otvetydig utfästelse om högre bidrag innebär och för att skapa bättre förutsättningar för en noggrann och väl genomtänkt planering av verksamheten bör riksdagen enligt vår mening redan nu uttala, att höjningen av bidraget till 75 % av bidragsgrundande kostnader i sin helhet bör vara genomförd senast under budgetåret 1965/66.

I propositionen framlägges också förslag om en helt ny anslagspost, nämligen för *bidrag till studieförbundens pedagogiska verksamhet*. Även på denna punkt har ecklesiastikministern kunnat grunda sitt yrkande på mycket starka motiveringar. Statsrådet föreslår en kraftig uppräkningspost till den pedagogiska verksamheten. Med hänsyn till att studieförbunden torde ha behov av att planera denna verksamhet, bör ökningen av de statliga insatserna på detta område enligt ecklesiastikministerns mening ske successivt under de närmaste åren. För budgetåret 1963/64 föreslås ett anslag av 1,5 miljon kronor för detta ändamål.

I allt väsentligt delar vi också här ecklesiastikministerns uppfattning. En avsevärd förbättring av de ekonomiska villkoren för studieförbundens kvalitetsbefrämjande verksamhet är i hög grad befogad. Det måste också vara välbetänkt, att anslagshöjningen genomförs successivt. En stegvis genomförd upprustning av anslaget ger studieförbunden avsevärt större möjligheter att ordentligt planera sin framtida kvalitetsfrämjande verksamhet. En grundläggande förutsättning för att de skall kunna genomföra en mera långsiktig planering och därmed också bättre utnyttja de resurser staten ställer till deras förfogande är emellertid att de redan nu får klara besked om i vilken takt och med vilka belopp uppräkningsposterna till pedagogisk verksamhet kommer att ske. Propositionens utfästelser om en ökning av de statliga insatserna under de närmaste åren är enligt vår mening alltför vaga och åstadkommer inte de nyss angivna förutsättningarna.

Vi hemställer därför,

att riksdagen måtte uttala,

1) att den i propositionen angivna målsättningen — en stegvis höjning av bidraget till studiecirkelverksamhet till 75 procent av bidragsgrundande kostnader — i sin helhet bör vara genomförd senast under budgetåret 1965/66; samt

2) att bidrag till studieförbundens pedagogiska verksamhet utgår med 1 500 000 kronor för budgetåret 1963/64 och att under de följande två budgetåren en successiv förhöjning av bidraget äger rum så att det senast budgetåret 1965/66 uppnår en nivå som motsvarar vad 1960 års folkbildningsutredning föreslagit för bidraget i fråga.

Stockholm den 26 februari 1963

Tage Johansson

Gunnar Berg

Paul Jansson

Erik Olsson

Lars Larsson